

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 561/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11Csp/74/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11Csp/74/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-11Csp/74/2018 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11Csp/74/2018. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie označených práv, prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 7 000 eur a náhradu trov konania. Ústavný súd ju uznesením č. k. IV. ÚS 561/2025-11 z 22. októbra 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu podal 23. novembra 2018 na pôvodne Okresnom súde Bratislava I žalobu proti Československej obchodnej banke, a.s., Žižkova 11, Bratislava, IČO 36 854 140 (ďalej len „žalovaná“), o určenie zaplatenia pohľadávky. Mestský súd v napadnutom konaní vykonal proti sťažovateľovi ako žalobcovi prvý procesný úkon až 1. februára 2023, keď mu po 5 rokoch od podania žaloby zaslal výzvu na vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej k podanej žalobe. V ďalšom mestský súd nariadil v napadnutom konaní 4 pojednávania vo veci samej (po 6 rokoch od podania žaloby), pričom všetky nariadené termíny na 10. október 2024, 13. marec 2025, 12. jún 2025 a 2. október 2025 boli zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. V dôsledku tohto postupu mestského súdu v napadnutom konaní sa vo veci samej do času podania ústavnej sťažnosti neuskutočnilo ani len jedno pojednanie, keď *„Nečinnosť súdu má za následok, že žalovaný v období od podania žaloby už v exekučných a dražobných konaniach pozbavil žalobcu celého jeho majetku a tento stav bude po preukázaní nezákonnosti konania žalovaného prakticky nenapraviteľný.“*

II.

Vyjadrenie mestského súdu

3. Mestský súd konštatoval, že súdny spor začal 23. novembra 2018 podaním žaloby sťažovateľom na okresnom súde. Sťažovateľ spolu s podanou žalobou podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 11 Csp/74/2018-131 z 3. decembra 2018, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 3Co/64/2019-151 z 26. apríla 2019 (súdny spis bol okresnému súdu doručený 6. mája 2019). Následne okresný súd uznesením č. k. 11 Csp/74/2018-159 z 15. júla 2019 vyzval sťažovateľa na odstránenie väd podanej žaloby, na podklade čoho sťažovateľ ako žalobca svojimi podaniami z 2. septembra 2019, zo 4. septembra 2019 a 17. septembra 2019 upresnil petit podanej žaloby. Okresný súd ďalším uznesením č. k. 11 Csp 74/2018-185 z 19. septembra 2022 vyzval na vyjadrenie sa k podanej žalobe žalovanú stranu, ktorá 21. októbra 2022 doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie. V ďalšom okresný súd postupoval vykonávaním procesných úkonov podľa § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na účely prípravy veci na prípravu pojednávania, keď štyri nariadené termíny pojednávania na 10. október 2024, 13. marec 2025, 12. jún 2025 a 2. október 2025 boli odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne, ktorá stranám 7. novembra 2025 oznámila, že k nariadeniu nového termínu pojednávania bude možné pristúpiť najskôr až na marec 2026 v závislosti od rozvrhu práce, ktorý zatiaľ nie je schválený.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

4. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

5. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietahov vyplýva z Civilného sporového poriadku a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

6. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

7. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00). Okrem uvedených troch základných kritérií posudzovania

prieťahov v konaní ústavný súd v špecifických prípadoch pri posudzovaní doby konania pred štátnymi orgánmi berie do úvahy aj samotný predmet konania, t. j. čo je pre účastníka konania v tomto konaní v stávke – „at stake“ (X. proti Francúzsku z 31. 3. 1987, rozsudok Súdu, Bock proti Nemecku z 20. 3. 1989, X. proti Francúzsku z 31. 3. 1992, Vallée proti Francúzsku z 26. 4. 1994).

8. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

9. Predmetom napadnutého konania je určenie neexistencie vymáhanej pohľadávky (určovací žaloba) obchodnej spoločnosti MANAG s.r.o., Domkárska 13, Bratislava, IČO 35 839 601, voči žalovanej z titulu zmluvy o účelovom úvere č. 1008/05/8709 z 25. novembra 2005 uzavretej medzi žalovanou a obchodnou spoločnosťou MANAG s.r.o., v ktorej bol sťažovateľ spoločníkom a konateľom a za ktorého splatenie sťažovateľ ručil ako ručiteľ a záložca. Z hľadiska predmetu napadnutého konania nepovažuje ústavný súd predmet sporu za skutkovo alebo právne náročný, ale, naopak, tento predstavuje bežnú, resp. pravidelnú agendu súdov, pričom pozornosti ústavného súdu neunikli právne nedostatky sťažovateľom podanej žaloby a následné niekoľkonásobné úpravy žalobného petitu, ktoré bude ústavný súd hodnotiť pri posudzovaní postupu mestského súdu v napadnutom konaní. Tento záver platí rovnako aj pri hodnotení správania sťažovateľa v napadnutom konaní.

10. Posledným skúmaným kritériom je postup mestského súdu v napadnutom konaní.

11. Preskúmaním obsahu súdneho spisu si ústavný súd overil postup okresného súdu, resp. mestského súdu v napadnutom konaní, pričom zistil, že okresný súd vo veci postupoval plynule, bez prieťahov od doručenia žalobného návrhu 23. novembra 2018 do 17. septembra 2019, keď uznesením č. k. 11Csp/74/2018-131 z 3. decembra 2018 zamietol návrh sťažovateľa na vydanie neodkladného opatrenia, ktoré krajský súd uznesením č. k. 3Co/64/2019-151 z 26. apríla 2019 potvrdil ako vecne správne, a ďalším uznesením č. k. 11Csp/74/2018-159 z 15. júla 2019 vyzval sťažovateľa na odstránenie väd podanej žaloby, na podklade čoho sťažovateľ ako žalobca svojimi podaniami z 2. septembra 2019, zo 4. septembra 2019 a 17. septembra 2019 upresňoval petit podanej žaloby. Postup okresného súdu v časovom úseku napadnutého konania od 23. novembra 2018 do 17. septembra 2019 bol teda plynulý. Následne bol v postupe okresného súdu zaregistrovaný trojročný prieťahový postup od 17. septembra 2019 do 19. septembra 2022, keď okresný súd „pokračoval“ v napadnutom konaní ďalším procesným úkonom podľa § 167 CSP, a to vydaním uznesenia č. k. 11Csp/74/2018-185 z 19. septembra 2022, ktorým vyzval žalovanú na vyjadrenie k podanej žalobe. Okresný súd ďalším uznesením č. k. 11Csp/74/2018-302 z 1. februára 2023 vyzval sťažovateľa na repliku a už mestský súd uznesením č. k. B1-11Csp/74/2018-316 z 26. júna 2023 žalovanú na dupliku. Napokon mestský súd nariadil v napadnutom konaní 4 termíny pojednávania, a to na 10. október 2024, 13. marec 2025, 12. jún 2025 a 2. október 2025, ktoré boli odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne, pričom nasledujúci termín pojednávania nie je možné nariadiť skôr ako na marec 2026. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd, resp. mestský súd v časovom úseku napadnutého konania od 19. septembra 2022 do 7. októbra 2025 v trvaní 3 rokov vykonali fakticky len 2 procesné úkony smerujúce ku skončeniu veci, a to

v zmysle postupu súdu podľa § 167 CSP pred nariadením prvého pojednávania vo veci samej. Takýto procesný postup konajúceho súdu ústavný súd hodnotiť nebude, keďže ak nečinnosť súdu charakterizuje konanie ako celok, nemá význam hodnotiť sporadické úkony súdu (II. ÚS 200/05, I. ÚS 398/08, IV. ÚS 60/09, I. ÚS 76/09, I. ÚS 289/2010). Naopak, ústavný súd prízvukuje, že okresný súd, resp. mestský súd v napadnutom konaní za celkovú dobu trvania napadnutého konania v dĺžke 6 rokov a 11 mesiacov uskutočnili právne účinným spôsobom len procesné úkony podľa § 167 CSP a rozhodli o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, v dôsledku čoho tak považuje ústavný súd celé napadnuté konanie za priet'ah v trvaní 6 rokov a 11 mesiacov. Práceschopnosť sudkyne nie je možné v zmysle chronicky známych záverov ústavného súdu pričítať na ťarchu sťažovateľa, najmä nie v prípade sériového odročovania pojednávania z tohto dôvodu. V dôsledku uvedeného záveru tak postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

12. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. B1-11Csp/74/2018 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

13. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

14. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

15. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 7 000 eur z dôvodu priet'ahov mestského súdu v napadnutom konaní.

16. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

17. Ústavný súd s prihliadnutím na skôr identifikovanú dobu priet'ahov v trvaní 6 rokov a 11 mesiacov v konaní, svoju vlastnú rozhodovaciu prax (IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023), zohľadniac priebeh konania a význam predmetu konania pre sťažovateľa, priznal sťažovateľovi sumu

primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 3 000 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu s'ťažovateľa nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

18. V závere ústavný súd konštatuje, že vyjadrenie mestského súdu zo 7. novembra 2025 nezaslalo na vyjadrenie právneho zástupcovi s'ťažovateľa z dôvodu, že by jeho prípadné vyjadrenie neovplyvnilo rozhodnutie ústavného súdu pri posúdení merita veci a ani pri rozhodnutí o výške priznaného finančného zadost'učinenia.

V.

Trovy konania

19. S'ťažovateľ v petite ústavnej s'ťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

20. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

21. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

22. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie s'ťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí s'ťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 742 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 29,68 eur, spolu tak 771,68 eur, k čomu sa prirába suma dane z pridanej hodnoty vo výške 177,49 eur, celkovo tak suma 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

23. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

24. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu